Een tentoonstelling voor Truus

Historische onderzoeksopdracht voor groep 7/8

Inclusief docentenhandleiding

Stichting
TRUUS WIJSMULLER-MEIJER

Een tentoonstelling voor Truus

Historische onderzoeksopdracht groep 7/8

Docentenhandleiding

Wanneer in 1938 Duitse Joden tijdens de Kristallnacht te maken krijgen met een ongekende golf van geweld, staat de wereld erbij en kijkt ernaar. Maar Truus Wijsmuller komt in actie. Deze bijzondere vrouw is geboren in Alkmaar en brengt daar haar jeugd door. Onder zeer gevaarlijke omstandigheden helpt zij 10.000 kinderen vluchten uit het door de nazi's geregeerde Duitsland en Oostenrijk. Een verhaal over het lef hebben om niet weg te kijken, maar hulp te bieden aan mensen in nood. Leerlingen leren met deze opdracht het verhaal van Truus kennen en op hun eigen manier door te vertellen aan anderen.

Deze opdracht is een uitgelezen kans om te werken met historische bronnen, (historisch) te leren argumenteren en de bouwstenen burgerschapsonderwijs Vrijheid & Gelijkheid en Solidariteit op een activerende manier aan te bieden aan groep 7-8.

Tijdsduur

Ca. 90 minuten.

Doelen

- Leerlingen leren het verhaal van Truus Wijsmuller te plaatsen in de context van de Tweede Wereldoorlog.
- Leerlingen leren gebruik te maken van historische bronnen uit het cultureel erfgoed.
- Leerlingen leren hun argumenten aan te dragen, te beargumenteren en af te wegen tegen die van anderen.
- Leerlingen oefenen met de beheersingsniveaus van Bloom: onthouden, begrijpen, toepassen.

Beginsituatie

Groep 7 - 8.
De les past goed in een lessenreeks over de Tweede Wereldoorlog, waarbij de leerlingen al les hebben gehad over het (globale) verloop van de Tweede Wereldoorlog en Jodenvervolging.

Voorbereiding

Groepsindeling	Verdeel de klas in groepjes, bij voorkeur van drie leerlingen (en niet meer dan vier). *De opdracht kan ook door leerlingen individueel worden gemaakt (hoewel het afwegen van de eigen argumenten tegen die van anderen dan minder of niet zal gebeuren*).
Kopiëren	Kopieer voor elk groepje: • het blad met de tentoonstellingsplattegrond op A3-formaat. *Sommige leerlingen vinden het misschien leuk om een eigen plattegrond te ontwerpen. Dat kan uiteraard! Geef dan de instructie dat de plattegrond wel zeven tentoonstellingszalen moet hebben.* • het pakketje met knipvellen (in kleur). • het argumentenblad op A3-formaat.
Klaarzetten in lokaal	Zorg voor voldoende scharen en lijm in het lokaal. Zet het introductiefilmpje over Truus Wijsmuller klaar. Zet het filmpje Lied Heldendaad klaar.

Start van de les – introductie (ca. 5 min)

Wat?	Jullie gaan kennismaken met een bijzondere inwoonster uit Alkmaar: Truus Wijsmuller, die vele Joodse kinderen redde uit Duitsland en Oostenrijk. Deze bijzondere vrouw is geboren in Alkmaar en brengt daar haar jeugd door. Over haar verhaal gaan jullie een tentoonstelling op papier inrichten. *(Indien de opdracht gecombineerd gaat worden met de pop-up tentoonstelling van Stichting Truus Wijsmuller: De tentoonstelling die jullie groepje heeft bedacht, kan een plekje krijgen op de echte tentoonstelling over Truus Wijsmuller.)*
Hoe?	We bekijken eerst een filmpje over Truus Wijsmuller. Daarna krijgt ieder groepje een plattegrond van een bedacht museum en een pakket met afbeeldingen waarop allerlei voorwerpen, foto's en teksten te vinden zijn die te maken hebben met het verhaal van Truus. Uit deze knipvellen kies je als groepje zeven voorwerpen, foto's en/of teksten in totaal om jullie tentoonstelling mee in te richten. De bedoeling is dat je met deze zeven keuzes aan anderen laat zien wat jullie vinden dat de belangrijkste boodschap uit het verhaal van Truus is.
Waarom?	Door verhalen uit het verleden door te vertellen, kun je niet alleen leren over het verleden, maar ook lessen trekken voor het heden. Het is daarbij belangrijk dat je weet wát je wilt vertellen en vooral waaróm je dat wilt vertellen. Deze opdracht gaat vooral over het bedenken van argumenten en het duidelijk verwoorden van jouw argumenten. Ook zul je binnen je groepje in discussie gaan over ieders argumenten. Goed kunnen vertellen waarom je iets vindt of wil (argumenteren) is een belangrijke vaardigheid, niet alleen op school, maar ook daarbuiten.

Uitvoeren (70 min)

Start	Laat het filmpje over Truus Wijsmuller aan de klas zien (ca. 12 min):
Klassen-gesprek	Houd een kort klassengesprek om te kijken of leerlingen de hoofdlijnen van het filmpje hebben meegekregen. Hierbij kunnen de volgende vragen worden gesteld: • Waarom staat er een beeld van Truus Wijsmuller midden in Alkmaar? • Hoe bijzonder was het wat Truus heeft gedaan voor de Joodse kinderen uit Duitsland en Oostenrijk? Leg je antwoord uit. • Wat zouden de ouders van deze kinderen hebben gedacht toen zij hun kinderen meestuurden met Truus? En de kinderen zelf? • Wat vind jij het meest bijzonder aan het verhaal van Truus? • Is het verhaal van Truus nog actueel? Waarom wel/niet? Laat vervolgens het filmpje Lied Heldendaad zien.
Materialen uitdelen	Deel de groepjes in en geef elk groepje het benodigde materiaal (plattegrond (A3), argumentenblad (A3) en pakket met knipvellen.
Instructie	Geef de groepjes de volgende instructie: • Jullie gaan een tentoonstelling inrichten over Truus Wijsmuller. **In deze tentoonstelling maak je duidelijk wat volgens jullie de belangrijkste boodschap is uit het verhaal van Truus voor anderen**: wat moeten mensen over Truus weten, onthouden en/of van haar leren? • Op de knipvellen staan allerlei afbeeldingen. Uit deze afbeeldingen kies je als groepje **zeven afbeeldingen** om te gebruiken in je tentoonstelling. Met deze zeven beelden vertellen jullie dus het verhaal van Truus. **Er is geen goede of foute keuze: alle afbeeldingen kunnen jullie gebruiken voor de tentoonstelling!** Bij het ene verhaal passen echter weer

	bepaalde afbeeldingen beter dan bij het andere verhaal. De keuze is aan jullie. • Bespreek met je groepje wat jullie aan anderen over Truus zouden vertellen en kies vervolgens met elkaar zeven afbeeldingen. **Overleg goed met elkaar over de vraag waarom jullie voor een afbeeldingen kiezen**. • Plak de afbeeldingen op de plattegrond van de tentoonstelling. **Per zaal plak je één afbeelding** (met de toelichting van het knipvel erbij). Je hoeft hier zelf niks bij te schrijven. *Om de opdracht te verdiepen, kunnen leerlingen de aanwijzing krijgen om de gekozen afbeeldingen niet lukraak in de zalen te plakken, maar na te denken over de volgorde, zodat zij een rode draad aanbrengen in hun verhaal.* • **Schrijf op het argumentenblad per zaal waarom jullie voor deze afbeelding hebben gekozen om aan het publiek te laten zien**. Houd in hierbij in je achterhoofd de vraag: wat vertelt deze afbeelding over het verhaal van Truus en waarom moeten mensen dit weten?
Aan het werk	Zet de groepjes aan het werk en loop rond om vragen te beantwoorden en groepjes eventueel op weg te helpen. Blijf benadrukken dat in deze opdracht er geen foute keuzes gemaakt kunnen worden uit de afbeeldingen op de knipvellen. De opdracht is dat leerlingen hun keuzes kunnen beargumenteren/uitleggen. Eventueel kan het filmpje over Truus nogmaals worden afgespeeld, mochten groepjes daar behoefte aan hebben.

Nabespreken (ca 15 min)

Elkaars werk bekijken	Leerlingen lopen door het lokaal en bekijken de tentoonstellingen en lezen de argumenten van de andere groepjes. Geef de opdracht dat zij hierbij letten op overeenkomsten en verschillen met hun eigen tentoonstelling en argumenten. (ca 8 min)
Klassen-gesprek	Vraag aan tenminste één lid van elk groepje wat is opgevallen aan de poster(s) van (een) ander(e) groepje(s). (ca 8 min).

Vervolg
Keuzes maken en vertellen waarom je die keuzes hebt gemaakt, is niet alleen op school erg belangrijk maar ook daarbuiten. Je eigen argumenten goed kunnen vertellen en goed luisteren naar die van anderen, zorgt ervoor dat je elkaar beter kunt begrijpen.
Bij het vak geschiedenis zul je (op de middelbare school) merken dat het belangrijk is om bij bronnen (voorwerpen en/of teksten uit het verleden) goed na te denken over welk verhaal je met deze bronnen kunt vertellen. Vandaag hebben we dus een hele belangrijke oefening gedaan!

Indien het de bedoeling is dat de klas meedoet aan de pop-up tentoonstelling over Truus Wijsmuller:
We gaan jullie posters en argumenten daarbij (of: van de groepjes die dat willen) opsturen naar de stichting Truus Wijsmuller. Uit de inzendingen wordt een selectie gemaakt. Deze posters en argumenten krijgen dan een plekje op de echte tentoonstelling over Truus!

Aansluiting curriculum primair onderwijs
Deze opdracht dekt verschillende kerndoelen en bouwstenen burgerschapsonderwijs voor het primair onderwijs:

Kerndoelen domein Tijd	OJW 51: de leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen, zoals aanwezig in ons cultureel erfgoed, en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren. OJW 52: de leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer. De vensters van de canon van Nederland dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken. OJW 53: de leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die aan de hand van voorbeelden verbinden met de wereldgeschiedenis.
Kerndoelen Nederlands	NL 3: de leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.
Kerndoelen Kunstzinnige Oriëntatie	KO 54: de leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. KO 55: de leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. KO 56: de leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.
Bouwstenen burgerschapsonderwijs	Vrijheid en Gelijkheid: over de fundamentele rechten en vrijheden van de mens zoals vastgelegd in nationale en internationale wetten en verdragen (mensenrechten, kinderrechten, vrijheidsrechten). Solidariteit: over solidariteit en rechtvaardigheid en manieren om vorm te geven aan onze morele betrokkenheid op anderen.

Deze lesopdracht is ontwikkeld door *Tijd zal het leren* in opdracht van Stichting Truus Wijsmuller. Dit materiaal, of delen daarvan, mogen worden gebruikt voor educatieve doeleinden en/of onderzoek, graag met verwijzing naar de (website van) Stichting Truus Wijsmuller: www.tantetruusishier.nl
Het materiaal, of delen daarvan, mogen niet worden verkocht of op welke wijze dan ook voor commerciële doeleinden worden gebruikt.
De werkvorm is ontleend aan: Daan van Leeuwen, Koen Henskens e.a., *Het grote geschiedeniswerkvormenboek* (Assen, 2024)

Stichting
TRUUS WIJSMULLER-MEIJER

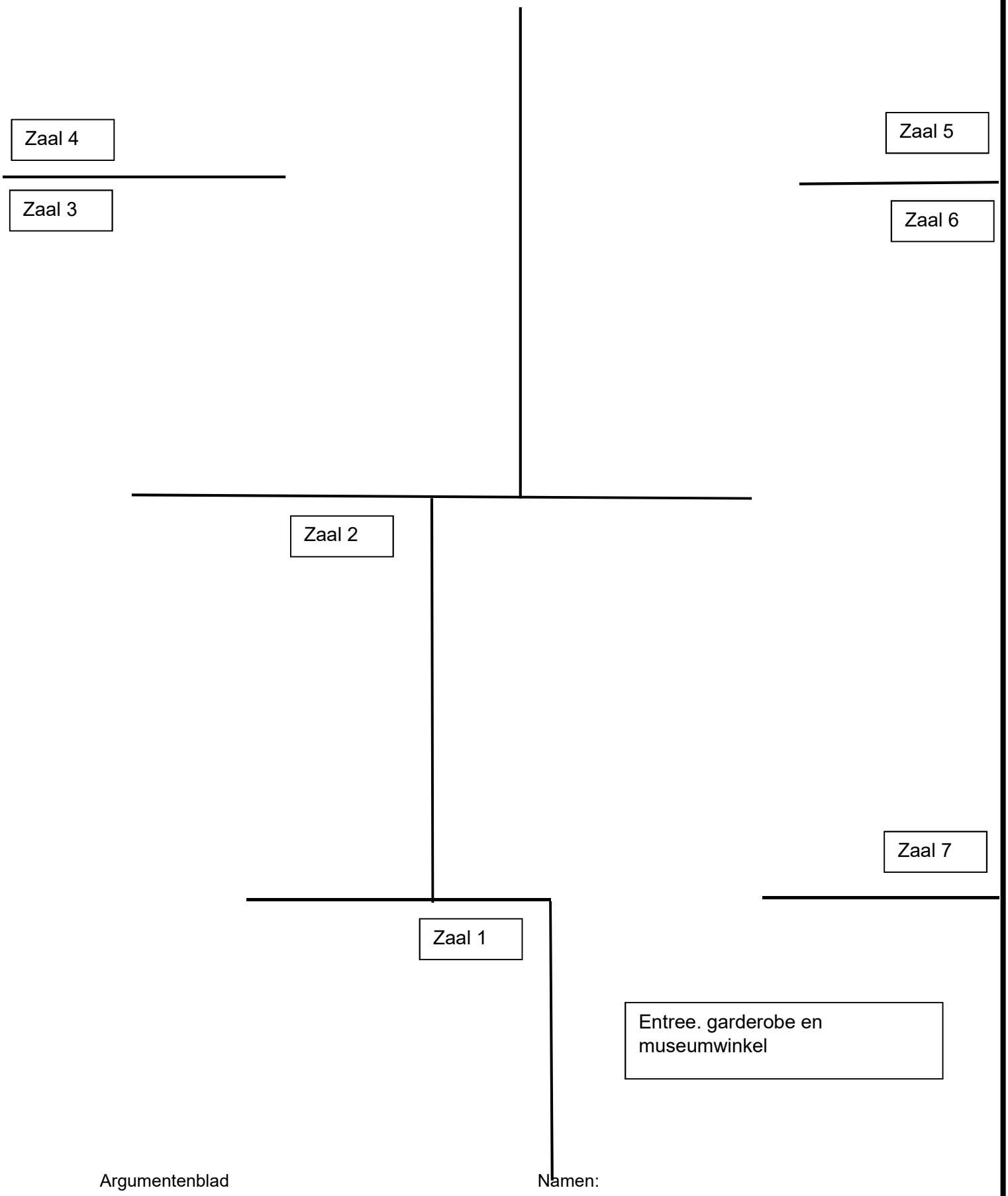

Argumentenblad

Namen:

	Gekozen voor	omdat
Zaal 1		
Zaal 2		
Zaal 3		
Zaal 4		
Zaal 5		
Zaal 6		
Zaal 7		

Namen:

School:

Groep:

Trui van Jochewet Heidenstein.

Jochewet ging in 1939 vanuit Berlijn mee op het Kindertransport samen met haar 2 zussen. Hun ouders kochten voor ieder een trui om mee te nemen op de reis.

Jochewet en haar zussen kregen onderdak in Engeland. De rest van hun familie overleefde de oorlog niet.

Foto van enkele kinderen die behoorden tot het eerste Kindertransport in december 1938. Ongeveer 500 kinderen kwamen toen aan in de Engelse plaats Harwich.

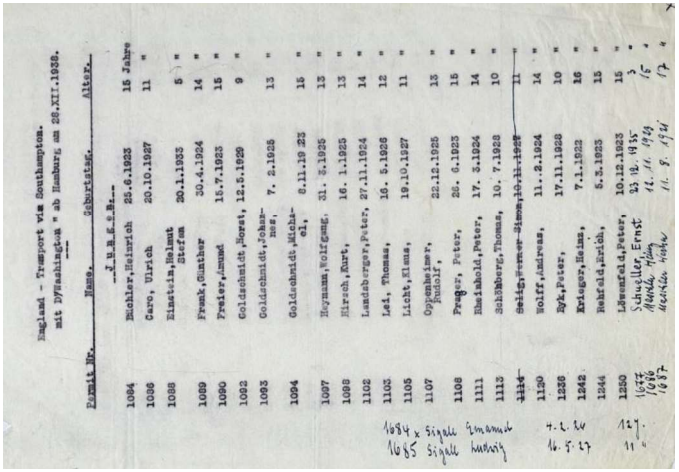

England - Transport via Southampton.
mit D'Frankingkus " ab Hamburg am 28.XII.1938.

Permit Nr.	Name.	Geburtstag.	Alter.
	J.N.R.E.Ge.		
1084	Mechler, Heinrich	25.6.1923	15 Jahre
1086	Caro, Ulrich	20.10.1927	11 "
1088	Einstein, Helmut Stefan	20.1.1933	5 "
1089	Frank, Gunther	30.4.1924	14 "
1090	Freier, Arnold	15.7.1923	15 "
1092	Goldschmidt, Horst,	12.5.1929	9 "
1093	Goldschmidt, Johannes,	7. 2.1925	13 "
1094	Goldschmidt, Michael,	8.11.19 25	15 "
1097	Hermann, Wolfgang,	21. 3.1926	13 "
1098	Hirsch, Kurt,	16. 1.1925	13 "
1102	Landsberger, Peter,	27.11.1924	14 "
1103	Lei, Thomas,	16. 5.1926	12 "
1105	Licht, Klaus,	19.10.1927	11 "
1107	Oppenheimer, Rudolf,	22.12.1925	13 "
1108	Prager, Peter,	26. 6.1923	15 "
1111	Rheinhold, Peter,	17. 3.1924	14 "
1113	Schönberg, Thomas,	10. 7.1928	10 "
~~1114~~	~~Seitz, Werner Simon,~~	~~10.11.1928~~	~~11 "~~
1130	Wolff, Andreas,	11. 2.1924	14 "
1238	Ry, Peter,	17.11.1928	10 "
1242	Krieger, Hans,	7.1.1922	16 "
1244	Rehfeld, Erich,	5.3.1923	15 "
1250	Löwenfeld, Peter,	10.12.1923	15 "
1674	Schuller Ernst	23.10.1935	3 "
1686	Marks Hans	16.11.1929	15 "
1687	Marks Walter	16. 8.1931	12 "

1684 x Siegel Emanuel 7.2.24 12J.
1685 Siegel Ludwig 16.5.27 11 "

Lijst met de namen van kinderen die in 1938 vanuit Hamburg meegingen met het Kindertransport. De leeftijd van deze kinderen ligt tussen de 5 en 16 jaar.

Truus Wijsmuller richtte samen met Otto Frank, de vader van Anne Frank, de ‘Stichting Anne Frank’ op. Truus staat hier rechts van Otto.

Nu we op het punt staan om over te stappen op het schip, kijken we al uit naar de koude zeereis, en als je de kaart ontvangt, is de reis al voorbij.
Dus, lieve mama, geen spijt meer. In Nederland werden we zeer goed ontvangen. Warm eten, limonade, zoete broodjes en chocolade, en de aandacht was uitstekend, gewoonweg fantastisch. Meer details in de volgende brief.
Met mij gaat het werkelijk fantastisch. Ik moet eindigen omdat ik me moet aankleden voor de reis. Ik heb bijna al het eten nog.

Veel liefs en kusjes van Else.

Dit briefje werd in Den Haag geschreven door een meisje dat meereisde met het Kindertransport, december 1938.

De nazi Adolf Eichmann had de opdracht gekregen om alle Joden uit Duitsland en Oostenrijk te laten vertrekken.
Toen Truus Wijsmuller hem in Wenen bezocht moet zij hem haar knieën en voeten laten zien, omdat hij dacht dat je daaraan kon zien of iemand Joods was. Hij gaf Truus maar heel kort de tijd om het kindertransport te regelen.

Later, tijdens de Tweede Wereldoorlog, had Eichmann een grote rol in de Holocaust. Hij organiseerde de planning van de treinen die Joden naar de concentratiekampen brachten.

Naamkaartje van Kurt Treitel.

Kurt ging samen met zijn broertje mee op het kindertransport uit Berlijn van maart 1939.

Ieder kind kreeg een naamkaartje met een nummer. De kinderen droegen dit om hun hals.
De naam ‘Israël’ voegden de nazi’s toe aan de namen van Joodse mensen om hen te kenmerken als Joden en daardoor buiten te sluiten.

Schaatsen van Herbert Kay.

Herbert nam deze schaatsen mee toen hij vanuit Tsjechoslowakije met het Kindertransport van juni 1939 vertrok naar Schotland. Toen het daar eenmaal winter was, waren ze al te klein geworden. De ouders van Herbert werden in de oorlog gedood. Omdat hij geen verdere familie had, bleef hij bij zijn gastfamilie wonen. In 1947 werd hij staatsburger van Grooot-Brittannië.

Max Heymann schreef een gedicht voor zijn dochter Eva (14 jaar) bij haar vertrek:

Jij gaat weg, wij blijven hier
Alles groeit, en bloeit, het is lente
Jij bent zo jong en wij zijn oud
Gebruik je tijd goed

Voor jou ligt een toekomst
Geen afgunst, geen haat, geen kwaad
Wij zouden alles voor je willen doen
Maar onze armen zijn verlamd

Als de nieuwe wereld je vreemd voorkomt
Wees dan flink en pas je aan
De oude wereld heeft ons teleurgesteld
Nieuw zal jouw leven zijn

Je vader

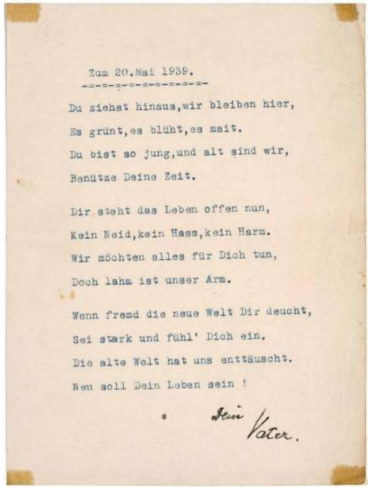

Zum 20.Mai 1939.

Du siehst hinaus,wir bleiben hier,
Es grünt,es blüht,es mait.
Du bist so jung,und alt sind wir,
Benütze Deine Zeit.

Dir steht das Leben offen nun,
Kein Neid,kein Hass,kein Harm.
Wir möchten alles für Dich tun,
Doch lahm ist unser Arm.

Wenn fremd die neue Welt Dir deucht,
Sei stark und fühl' Dich ein.
Die alte Welt hat uns enttäuscht.
Neu soll Dein Leben sein !

Dein Vater.

Een uitspraak van Truus Wijsmuller:

"Wat ik belangrijk vond in mijn leven?
Als mensen in nood zijn en je kunt ze helpen, dan moet je dat doen. Dat heb ik altijd geprobeerd.
Als ze me aardig vonden, noemden ze me Tante Truus.
Maar als ik lastig was en niet wilde opgeven, noemden ze mij 'de stoomwals'.
Was ik eigenlijk wel trots op!"

De verschillende routes van de Kindertransporten

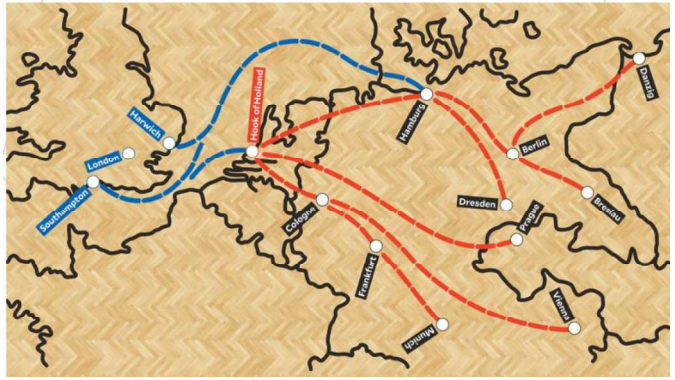

Joodse kinderen die niet konden vluchten voor de nazi's werden tijdens de Tweede Wereldoorlog vervolgd en gedeporteerd naar concentratiekampen. Zij overleefden dit veelal niet.

Het beroemde karakter Paddington Bear is geïnspireerd op de kinderen van de Kindertransporten.
De schrijver van de boeken zag een groep kinderen arriveren in Londen in 1939 en had erg veel medelijden met hen.
Met zijn koffer en het kaartje om zijn nek met de tekst “Zorg alstublieft voor Paddington” lijkt Paddington op de kinderen die destijds in Engeland arriveerden. Zo staat hij symbool voor vluchtelingen.

Truus Wijsmuller groeide op in Alkmaar. Ze woonde op de Mient 14.

Vanaf 1937 woonde op dit adres de familie Polk: vader Isaak, moeder Bloeme en hun twee kinderen Aron en Elisabeth.

Tijdens de oorlog wordt Elisabeth opgepakt. Zij sterft, op 15-jarige leeftijd, in Auschwitz (1944).

De rest van het gezin overleeft de oorlog.

In 1933 kwam Adolf Hitler in Duitsland aan de macht. Voor Joden was in nazi-Duitsland geen plek en het leven werd hen steeds moeilijker gemaakt. Zo mochten Joodse kinderen niet meer naar school en mochten volwassen Joden niet meer werken voor Duitse werkgevers.

Truus Wijsmuller kreeg na de oorlog de Yad Vashem-onderscheiding. Hier hoort ook de eretitel *Rechtvaardige onder de Volken* bij. Dit wordt gegeven door de staat Israël aan niet-Joden wordt gegeven die tijdens de Holocaust Joden hebben helpen onderduiken, ontkomen en overleven.

Kinderen op het perron vlak
voor een Kindertransport.

Het standbeeld voor Truus
Wijsmuller op de Mient in
Alkmaar, vlakbij het huis waar
zij haar jeugd doorbracht.

Joodse kinderen na aankomst
in Engeland 1938.

Ouders zwaaien hun
vertrekkende kinderen uit.

Tijdens de treinreis naar Engeland.

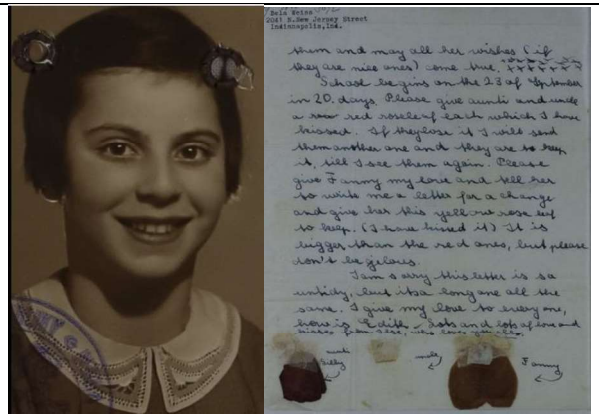

Ilse Majer uit Oostenrijk vertrok in 1938 met het Kindertransport. In 1941 schreef zij een brief naar haar familie. Daarin had zij voor ieder familielid een rozenblaadje opgeplakt, dat ze had gekust. Haar ouders konden niet vluchten en kwamen in 1942 om in een concentratiekamp.

Anna Nusbaum over haar vertrek met het Kindertransport:

“Mijn vader bracht me naar de trein.Toen we bij het treinstation aankwamen, kwamen Gestapo-soldaten de koffers controleren om te zien dat we niets overbodigs hadden meegenomen voor mijn behoeften. Ik begon te huilen. Ik wilde niet in de trein stappen. Dus ging mijn vader naar een van de kraampjes waar hij deze speld in de vorm van een hond voor mij kocht... Zo overtuigde hij mij om in de trein te stappen.”

Tijdens de Kristallnacht (9 november 1938) werden in Duitsland Joodse winkels, huizen en synagogen doelbewust vernield, geplunderd en in brand gestoken. Ook werden veel Joodse mensen daarbij mishandeld door de nazi’s.

Bea Green over haar aankomst met het Kindertransport in Nederland:

“Ze gaven ons sinaasappelsap en witbrood en boter”, zegt ze. “Niets had ooit zo lekker gesmaakt. Ik was er helemaal van onder de indruk dat deze niet-joodse mensen aardig tegen ons waren. Een van de kleine meisjes huilde en ik herinner me dat een grote Nederlandse dame haar omhelsde. Een Joods meisje – en de vrouw was niet Joods!”

Doordat Bea opgroeide in nazi-Duitsland kon zij zich niet voorstellen dat mensen aardig konden zijn tegen Joden.

In Londen staat een monument voor de Kindertransporten. De tekst bij het monument luidt:

Uit dankbaarheid aan het Britse volk voor het redden van de levens van 10.000 niet-begeleide, voornamelijk Joodse kinderen die in 1938 en 1939 voor de nazi-vervolging vluchtten. "Wie ook maar één ziel redt, is alsof hij een hele wereld heeft gered"

De Engelsman Nicholas Winton wist zo’n 700 kinderen voordat de Tweede Wereldoorlog uitbrak te redden uit Tsjechoslowakije. Ook hij zorgde ervoor dat de kinderen per trein naar Engeland konden ontkomen.

Ellen Davies overleefde de oorlog dankzij de Kindertransporten.

“Het was rustig en vredig in Duitsland tot 1933, totdat alles veranderde toen Hitler aan de macht kwam.
We werden op grote schaal buitengesloten. Kinderen die ooit vrienden waren, keerden ons de rug toe, spuugden naar ons of gooiden stenen naar ons. Daarna namen ze ons huis af.
Deze geschiedenis is het belangrijkste ter wereld. Als je niets leert van het verleden, maak je dezelfde fouten in de toekomst.
Ik heb geweldige kinderen en kleinkinderen, dus ik heb veel geluk gehad.”

Bronvermelding afbeeldingen knipvellen

Imperial War Museum: trui Jochewet, schaatsen Herbert
National Archives: namenlijst
Anne Frank Stichting: Truus Wijsmuller en Otto Frank
Kindertransport.org: kinderen eerste kindertransport, routes kindertransporten
Ehri-project: briefje Else
Jüdisches Museum Berlin: gedicht Max Heymann, naamkaartje Kurt Treitel
Oorlogsbronnen: tijdens de treinreis naar Engeland
The Holocaust Explained.org: Ilse
Illinois Holocaust Museum: kinderen op perron
Brittannica.com: uitzwaaien kinderen
Yad Vashem: Anna Nusbaum
The Guardian: Bea Green
BBC: Ellen Davies
Alkmaar op de kaart: Elisabeth Polk
New York Times: Nicholas Winton
ABC News: Kristallnacht
De Morgen: Adolf Hitler 1933
Wikipedia: Truus Wijsmuller, monument Londen, Eichmann, monument Truus Alkmaar, Paddington, arrestatie Joden, aankomst Kindertransport in Engeland

De afbeeldingen worden gebruikt voor educatieve doeleinden, zonder winstoogmerk.
Bezit u beeldrecht, neem dan s.v.p. contact op met de Stichting Truus Wijsmuller.

Stichting
TRUUS WIJSMULLER-MEIJER